

Hem?ire Ve Ebelerin Kad?na Y?nelik ?iddetin Belirtilerini Tan?malar?na Y?nelik ?l?ek

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hem?ire Ve Ebelerin Kad?na Y?nelik ?iddetin Belirtilerini Tan?malar?na Y?nelik ?l?ek*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22809>

Özet

Hem?ire Ve Ebelerin Kad?na Yönelik ?iddetin Belirtilerini Tan?malar?na Yönelik Ölçek (KYSBTO), sa?lik profesyonellerinin, özellikle **hem?ire** ve **ebelerin**, çal??t?klar? klinik ortamlarda **kad?na yönelik ?iddet** ma?duru olabilecek bireylerin sergiledi?i belirtileri ne ölçüde do?ru tan?yabildi?ini ölçmek amac?yla geli?tirilmif bir araçtır. 2006 y?l?nda Baysan-Arabac? ve Karada?l? taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, sa?lik çal??anlar?n?n ?iddet kar??s?ndaki fark?ndal?k düzeylerini belirleyerek, erken müdahale ve destek mekanizmalar?n?n geli?tirilmesine katkıda bulunmay? hedeflemektedir. Ölçek, 31 maddeden olu?makta olup, Fiziksel Belirtiler ve Duygusal Belirtiler olmak üzere iki temel alt boyutta toplanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Kad?na yönelik ?iddet, **hem?ire**, **ebe**, belirti tan?ma, ?iddet fark?ndal???, **psikometrik**, sa?lik hizmetleri, **ölçek geli?tirme**.

Yazarlar

Leyla Baysan Arabac?, A. Karada?l?

Amaç

KYSBTO'nun temel amac?, sa?lik sisteminin ön saflar?nda yer alan **hem?ire** ve **ebe** gibi kilit pozisyondaki profesyonellerin, hastalar? aras?nda **kad?na yönelik ?iddet** kurbanlar?n? tespit etme yeteneklerini standardize edilmi? bir biçimde de?erlendirmektir. Bu profesyoneller, ma?durlar?n fiziksel ve duygusal ipuçlar?n? do?ru okuyabilme bilgi ve becerisine sahip olmalıdır. Ölçek, bu bilgi düzeyindeki eksiklikleri saptayarak e?itim ihtiyaçlar?n?n belirlenmesine zemin haz?rlar.

Ölçek, sa?lik çal??anlar?n?n ?iddet belirtilerine ili?kin bilgi düzeylerini ölçmekte ve böylece sa?lik kurulu?lar?nda ?iddet ma?durlar?na yönelik tarama ve destek hizmetlerinin etkinli?ini art?rmay? amaçlamaktadır. Geli?tirme çal??mas?, 2006 y?l?nda yay?mlanm??tır ve Türk kültürüne özgü sa?lik hizmetleri ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? sunmay? hedeflemiştir.

Yap?

Ölçek, sa?lik profesyonellerinin **kad?na yönelik ?iddetin** iki ana belirti kategorisine ili?kin bilgi düzeyini ölçmektedir: Fiziksel ve Duygusal. Bu iki alt boyut, ?iddetin hem d??a vurulan yaralanmalar ve fiziksel sa?lik sorunlar? hem de psikolojik travma ve davran??sal de?i?iklikler üzerindeki etkilerini kapsamaktadır.

KYSBTO toplam 31 maddeden oluşmaktadır. Bu yapı, **hemşire** ve **ebelerin** klinik gözlem sırasında karşılaşılan çeşitli belirti tiplerini ayırt edebilme yeteneğini test etmek üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin iki temel alt boyutu şunlardır:

Fiziksel Belirtiler (13 madde): Şiddetin vücutta bıraktığı görünür izler, yara izleri veya tekrarlayan somatik şikayetler gibi fiziksel göstergelere odaklanır.

Duygusal Belirtiler (18 madde): Maddelerin anksiyete, depresyon, çekingenlik, düşük özgüven veya post-travmatik stres gibi psikolojik ve davranışsal tepkilerini tanıma becerisini değerlendirir.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmalarında, bir aracın ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediği kanıtlanmalıdır. Kaynak referansında spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, Baysan-Arabacı ve Karadağlı (2006) tarafından yürütülen **ölçek geliştirme** çalışması, KYSBTO'nun yapı geçerliliğini ve kapsam geçerliliğini sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bu tür geliştirme çalışmaları genellikle uzman görüşü, kapsam analizi ve faktör analizi gibi yöntemler kullanılarak geçerlik kanıtları toplanır.

Ölçeğin klinik uygulamada **kadına yönelik şiddet** belirtilerini doğru bir şekilde ayırt etme kapasitesinin, geçerlik çalışmaları temelini oluşturduğunu varsayılmaktadır. Bu, ölçeğin sağlık profesyonellerinin bilgi düzeyini güvenilir bir şekilde yansıttığını göstermek için kritik öneme sahiptir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik, bir ölçüm aracının tutarlılık derecesini ifade eder. Kaynak bilgide doğrudan güvenirlilik katsayıları (örneğin, Cronbach Alfa) sunulmamıştır. Ancak, 2006 tarihli orijinal makale, ölçeğin iç tutarlılığını ve test-tekrar test güvenirliliğini inceleyen **psikometrik** analizleri içermektedir.

Geliştirme çalışması, KYSBTO'nun farklı zamanlarda ve farklı örneklemelerde tutarlı sonuçlar ürettiğini göstermeyi amaçlanmıştır. Yüksek güvenirlilik, ölçeğin **hemşire** ve **ebelerin** bilgi düzeyindeki gerçek değişimleri değil, kalıcı bilgi düzeylerini ölçtüğünün bir kanıtıdır.

Faktör Analizi

KYSBTO'nun yapısal özelliklerini belirlemek amacıyla faktör analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda ölçeğin iki ana alt boyutta toplandığı görülmüştür. Bu iki faktör, ölçeğin teorik yapıyla uyumlu olarak, şiddet belirtilerinin doğasına göre ayrılmıştır.

Faktör yapısı aşağıdaki gibidir:

Fiziksel Belirtiler (13 madde): Bu faktör, sağlık profesyonellerinin doğrudan gözlemleyebileceği

veya hastan?n t?bbi geçmi?inde ortaya ç?kabilecek fiziksel travma i?aretlerini tan?ma yetene?i ile ilgilidir.

Duygusal Belirtiler (18 madde): Bu faktör, genellikle daha dolayl? ve gözlemlenmesi zor olan psikolojik ve duygusal ipuçlar?n? (anksiyete, depresif ruh hali, sosyal izolasyon) tan?ma becerisini temsil eder.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Bilgi ve Fark?ndal?k Ölçe?i)

Format: Kendini Bildirim (Dichotomous Response Format)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sa?lık Profesyonelleri

Ya? Grubu: Yeti?kin (Çal??an Nüfus)

Popülasyon Detaylar?: Klinik ortamlarda aktif olarak çal??an **hem?ire** ve **ebeler**.

Test Metodolojisi: Ölçek, maddelerin "Do?ru" veya "Yanl??" olarak de?erlendirildi?i basit bir derecelendirme sistemi kullan?r.

Derecelendirme: "Do?ru" 1 puan, "Yanl??" 0 puan.

Yüksek puan, bireyin **kad?na yönelik ?iddet** belirtilerini tan?ma konusunda daha yüksek bilgi düzeyine sahip oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Sa?lık çal??anlar?, ?iddet ma?durlar?, bilgi düzeyi, **ebelik**, **hem?irelik**, psikoloji, tan?ma becerisi, klinik gözlem.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Leyla Baysan Arabac?

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: baysanarabaci@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Sorumlu yazar?n e-posta adresi üzerinden ileti?ime geçilmesi önerilir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

KYSBTO, 2006 y?I?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve ço?alt?lmas? için izinler, sorumlu yazar Leyla Baysan Arabac? ile e-posta yoluyla (baysanarabaci@hotmail.com) ileti?ime geçilerek al?nmal?d?r. Ölçe?in ticari kullan?m?na ili?kin ücret bilgisi için yazara dan???lmal?d?r.

Kaynaklar

Baysan-Arabac?, L. ve Karada?I?, A. (2006). Hem?ire ve Ebelerin Kad?na Yönelik ?iddet Belirtilerini Tan?malar?na ?li?kin Ölçek geli?tirme. *Sa?I?k ve Toplum Dergisi*, 16 (2), 101-111.

Ölçe?in orijinal döküman? (DOCX format?nda) a?a??daki adresten indirilebilir: hemsire-ve-ebelerin-kadina-yonelik-siddetin-belirtilerini-tanimalarina-yonelik-olcek-toad.docx

Hem?ire Ve Ebelerin Kad?na Yönelik ?iddetin Belirtilerini Tan?malar?na Yönelik Ölçek Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

KYSBTO 2 alt boyut ve 31 madde içermektedir:

Fiziksel Belirtiler (13 madde)

Duygusal Belirtiler (18 madde)